

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

Webinář na téma “Změna paradigmatu”

Zahraniční experti: Roberto Mezzina, Dainius Pūras, John Jenkins

Termín: 18.3.2021, 11:00 – 13:00 CET

Registrační link:

<https://us02web.zoom.us/meeting/register/tZIlcOGrqj0uHNc3UAnojkEBzsYbIMvNzKlB>

Krátký úvod k webináři a předkládanému dokumentu od MUDr. Jana Pfeiffra:

„Situace pandemie, v které se nyní celý svět nachází, přináší řadu výzev. V některých oblastech otvírá fundamentální otázky na potřebu změny paradigmat, v kterých doposud žijeme. Oblast péče o osoby s duševním onemocněním není výjimkou. Mezinárodní koalice řady organizací, reprezentujících uživatele, rodinné příslušníky, poskytovatele služeb, i odborníky z oblasti lidských práv, vzala situaci jako výzvu a snažila se vytvořit konsensuální dokument popisující oblasti a směr, kterým by se péče o osoby s duševním onemocněním měla a mohla nasměrovat. Posláním platformy, i dokumentu platformou vytvořeným, je otvírat někdy i kontroverzní témata, stimulovat širokou diskusi a využít tak těžké, nicméně v něčem velmi specifické doby. Pozvání řečníci nás v rámci webináře detailněji seznámí, respektive provedou jak pohnutkami, které vedly k vytvoření koalice na téma „Paradigm Shift in Mental Health“, tak i výstupy, které ze společné práce vzešly.

Dokument byl vytvořen ve spolupráci široké koalice organizací, které jsou většinou taktéž sami o sobě koalicemi: International Mental Health Collaborating Network, World Federation for Mental Health, World Association for Psychosocial Rehabilitation, Mental Health Europe, European Community based Mental Health Service Providers Network (EUCOMS), Global Alliance of Mental Illness Advocacy Networks (GAMIAN), Human Rights Monitoring Institute (HRMI), Italian Society of Psychiatric Epidemiology (SIEP), Transforming Australian Mental Health Service System.“

Pozn.: Jedná se o pracovní překlad. Více informací můžete najít na webových stránkách IMHCN:

<https://imhcn.org/>, <https://imhcn.org/wp-content/uploads/ActionPlanCoalitionFebruary2021.pdf> .

Webinář je realizován v rámci projektu Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným, reg. číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038, hrazeného z prostředků Operačního programu Zaměstnanost. V případě jakýchkoliv otázek nebo dotazů neváhejte kontaktovat projektový tým na maria.motykova@mzcr.cz a zuzana.laurencikova@mzcr.cz .

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

Velké problémy, které vyvstaly na povrch v souvislosti s covid-19, vyžadují zásadní změnu v oblasti duševního zdraví

Globální a lokální akční plán pro nás pro všechny

Vytvořený koalicí mezinárodních organizací:

Mezinárodní síť spolupracujících subjektů v oblasti duševního zdraví (IMHCN)
Světová federace pro duševní zdraví (WFMH)
Světová asociace pro psychosociální rehabilitaci (WAPR)
Organizace Mental Health Europe
Síť evropských služeb pro komunitní péči o duševní zdraví (EUCOMS)
Globální aliance podpůrných sítí v oblasti duševních chorob GAMIAN
Institut pro monitoring lidských práv (HRMI)
Italská společnost pro psychiatrickou epidemiologii (SIEP)
Společnost Transforming Australian Mental Health Service System

Jsme lidé s osobní zkušeností a klienti služeb, rodinní příslušníci, odborníci v oblasti duševního zdraví, tvůrci politik a výzkumníci, kteří jsou součástí výše uvedených organizací.

Vítáme další organizace a jedince, kteří by se k nám chtěli připojit.

1. Úvod

Pandemie koronaviru je obtížná doba, která však zároveň představuje příležitost pro lidskou vynalézavost, úsilí a učení. Následující fakta jsme znali již dříve, ale pandemie jejich význam dostala do popředí:

- Jednoznačné zaměření na odolnost a působení komunit, klientů a rodin.
- Síť komunitních služeb poskytující lidem lepší ochranu a podporu.
- Vnímání člověka a naslouchání člověku, který není viděn jen jako nemoc.
- Pochopení, že marginalizovaní a zranitelní lidé jsou více vystaveni riziku duševních problémů.
- Pochopení, že instituce nejsou bezpečná místa.
- Podpora potřeby lepších sociálních vztahů mezi lidmi a organizacemi.
- Zaměření na sociální determinanty duševního zdraví.
- Kvalitní vztahy mezi lidmi a organizacemi jsou naprosto zásadní pro budování udržitelných partnerství.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

Tyto poznatky poukazují na to, jak je důležité zaměřit se na lidská práva, diskriminaci a sociální vyloučení ve společnosti a v rámci služeb. Docházelo k němu v minulosti a dochází k němu i dnes.

Tuto situaci teď musíme změnit.

Dále jsme přesvědčeni o tom, že je třeba změnit jazyk a narativy spojené s duševním zdravím a povolát přítom k odpovědnosti komunitu s občany v popředí. Duševní zdraví se týká všech:

- Život je tvůj / žij ho, jak nejlépe umíš
- Buď si vědom toho, že žiješ s druhými / buď odpovědný
- Nebuď pasivní / staň se partnerem pro pozitivní duševní zdraví
- Posiluj své zapojení do společnosti aktivitou v komunitě a odpovědností vůči druhým, kteří v tvé komunitě žijí

Nyní nastává doba, kdy my všichni musíme provést zásadní změny, aby se zlepšilo duševní zdraví na celém světě a abychom se mohli vzájemně učit jeden od druhého. Tyto změny musí být založeny i na emancipaci a prováděny způsobem, který respektuje hodnoty, kulturu a odlišnosti.

Proto uznáváme, že bychom měli čerpat poučení ze všech částí světa, a nikoliv jen ze západních přístupů, a naši prioritou by mělo být nacházení a sdílení osvědčených postupů na celém světě.

Součástí úsilí o zlepšování duševního zdraví na celém světě musí být závazek k postupnému zavírání psychiatrických institucí a rušení zastaralých a škodlivých forem léčby.

Přístupy založené na veřejném duševním zdraví jsou rovněž důležité a měly by představovat zásadní součást globálních zdravotnických systémů.

Aby bylo možné přistoupit k „potřebě zásadní změny v oblasti duševního zdraví“, je třeba radikálně přehodnotit koncept globálního duševního zdraví. Prioritou pro globální duševní zdraví by mělo být zlepšování duševního zdraví prostřednictvím zaměření na sociální determinanty a dosahování rovnosti v péči o duševní zdraví pro lidi na celém světě.

2. Naše vize

„Svět, který respektuje rozdíly mezi lidmi a cení si jich, umožňuje lidem zažívajícím problémy s duševním zdravím díky odpovídající podpoře vést naplňující a produktivní život a využívat jejich silné stránky a odolnost k tomu, aby jako plnohodnotní občané obohacovali naši společnost.“

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

3. Důvod pro zásadní změnu

Je třeba, abychom se my všichni zaměřili na zjištěné poznatky uvedené výše, které vyžadují, aby systém péče o duševní zdraví realizoval naši vizi a zásadním způsobem proměnil své *myšlení, praxi a systémy*.

S tímto cílem představujeme náš Akční plán, který má zlepšit duševní zdraví lidí. Pro realizaci plánu jsme vytvořili koalici skládající se z mezinárodních, národních a lokálních organizací v oblasti duševního zdraví. Jedná se o stále rostoucí koalici organizací a jedinců z nízko- a středněpříjmových zemí až po země s vysokými příjmy.

Společně jsme přehodnotili reakce zaměřené na duševní zdraví a pohodu tak, aby se soustředily na všechny životní potřeby na základě následujících **hodnot a kroků**:

- *Považovat nás všechny za rovnocenné občany.*
- *Nic o nás bez nás.*
- *Pochopit, že sociální determinanty založené na spravedlnosti, rovnosti a sociální spravedlnosti jsou nejdůležitější faktory v reakci na duševní strádání.*
- *Zastřešující princip a strukturu dodává přístup založený na lidských a občanských právech.*
- *Paralelní procesy změny probíhající zespoda nahoru a seshora dolů inspirované „lidmi“ pro „lidi“.*
- *Právo na kvalitní veřejné služby by mělo být dostupné pro všechny bez ohledu na naše životní okolnosti.*
- *Měly by být navýšeny zdroje pro komunitní služby přerozdělením stávajících zdrojů směrem od nemocničních služeb.*
- *Vlády by měly více investovat do rozvoje veřejných služeb, zejména v oblasti komunitního duševního zdraví.*
- *Zaměření na přístup „zotavení/objevování“ – důraz na naději, emancipaci, rovnost, propojenost a kontinuitu.*
- *Důležitost životních příběhů a komplexních životních potřeb a významu, který pro člověka mají.*
- *Podpora posunu od úzce vymezeného zaměření a dominance modelu duševního onemocnění směrem k přístupu zaměřenému na celého člověka a celý jeho život.*

Výše uvedené odpovědi byly podkladem pro formulaci našich *velkých problémů a kroků pro změnu*.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

4. Velké problémy a kroky pro změnu: Mezinárodní a lokální akční plán 2020–2030

Vzhledem k tomu, že je třeba „*Změnit myšlení, změnit praxi, změnit systém*“, identifikovali jsme s našimi partnery 12 velkých problémů, v souvislosti s nimiž je třeba provést praktické kroky, které by požadovanou změnu umožnily.

Tyto problémy jsme identifikovali v průběhu pandemie, která vrhla světlo na nerovnosti ve společnosti a současném systému péče o duševní zdraví.

4.1 Společnost a odpovědnost: Budovat společenskou odpovědnost a reakce na lidi s problémy v oblasti duševního zdraví

Opatření:

- Společnost by měla převzít odpovědnost za zajištění dobrého duševního zdraví a pohody občanů s důrazem na lidská a občanská práva a kolektivní vizi reakce na sociální a ekonomické potřeby lidí.
- Společnost si musí tuto odpovědnost uvědomit, protože se jedná o významnou prioritu, která je často ve světle úvah o globalizaci a ekonomice přehlížena.
- Je třeba za prioritní označit prevenci, podporu a vzdělávání založené na zlepšování environmentálních, ekonomických a sociálních podmínek, které mají přímý vliv na to, zda jsou lidé schopni naplňovat své komplexní životní potřeby.
- Musíme zmírnit dopad škodlivých vlivů na celosvětové ekosystémy (včetně globálního oteplování, extrémního sucha, záplav, bouří, požárů atd.). Tyto jevy totiž prohlubují duševní strádání lidí i komunit.
- Je třeba vytvářet *strategické plány zaměřené na celého člověka, celý život a celý systém* prostřednictvím budování partnerství, která na základě sdílené odpovědnosti umožní naplňovat komplexní životní potřeby lidí v našich komunitách a umožní rovný přístup pro všechny členy společnosti.
- Součástí by mimo jiné měly být iniciativy zaměřené na sociální inkluzi, jako například: budování sociálních sítí, příležitosti ke vzdělávání, chráněné bydlení, pracovní příležitosti, rozvoj sociálních podniků a rodinné rozpočty.
- Společnost i služby musí porozumět potřebám etnických menšin a původních obyvatel, zaměřit se na ně a reagovat na ně. Za příčinné faktory by přitom měly být uznány nerovnost a systematický rasismus, na jejichž odstraňování je třeba se zaměřit.
- Je třeba zajistit více příležitostí a zvýšit dostupnost bydlení pro lidi s problémy v oblasti duševního zdraví, zejména jsou-li bez domova.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

- Je nezbytné zaměřit se komplexní životní potřeby uprchlíků, žadatelů o azyl, migrantů a obětí mučení, kteří jsou mimořádně zranitelní.
- Je třeba se zaměřit na dlouhotrvající konflikty, fragmentaci, zhoršování politické situace, nejistotu a nestabilitu v nízko- a středněpříjmových zemích, které se dostaly do popředí s pandemií COVID-19, a aktivně k nim přistupovat. V souvislosti s těmito faktory čelí duševní zdraví lidí v postižených oblastech větším výzvám.
- Děti jsou izolované a nemají kontakt s ostatními dětmi. Musíme lépe porozumět dopadům na jejich vývoj a duševní zdraví a stanovit, jak nejlépe nežádoucí situaci zmírnit a chránit je.
- Musíme ukončit diskriminaci seniorů ze strany společnosti a systému sociální podpory, zdravotnictví a systému sociální péče. Musíme čerpat poučení ze společností na celém světě, kde je starším lidem prokazována úcta a respekt a jsou podporováni svými rodinami a komunitami, v nichž žijí.

4.2 Dozvědět se něco o tom, jak klienti a jejich rodiny zvládali situaci v době pandemie. Ocenit způsob, jakým lidé v této době prokázali odolnost a vynalézavost.

Opatření:

- Je třeba shromažďovat důkazy o inovativních postupech a přístupech, které v průběhu pandemie zajišťovaly podporu. Tyto aktivity je třeba zachytit aktivním výzkumem a v rámci otevřených diskuzních fór s klienty, rodinnými příslušníky, peer pracovníky a organizacemi.
- Je třeba mnohem více investovat do neformálního sdílení zkušeností vedeného lidmi s osobní zkušeností, budování sítí a peer podpory v rámci širší komunity a služeb.
- Jako služby a poskytovatelé služeb se musíme naučit něco od lidí, poučit se z jejich odolnosti a jednat tak, aby lidé mohli realizovat své silné stránky.
- Ukázalo se, že digitální přístup je pro některé lidi velmi důležitý. Proto musíme zajistit, aby chytré telefony a další zařízení byly dostupné pro ty, kdo je nemají.

4.3 Aby bylo možné naplňovat komplexní životní potřeby lidí, je velmi důležité zaměřit se na pochopení významu sociálních determinantů duševního zdraví

Opatření:

- Je třeba vytvářet lokální strategické plány týkající se sociálních determinantů duševního zdraví na základě komunitního partnerství se zohledněním mezinárodních rámců a cílů.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

- Poskytovatelé služeb v oblasti duševního zdraví si musí tyto lokální strategické plány vytknout jako prioritu, protože jsou stejně důležité jako budování klinických služeb.
- Je třeba aplikovat metodologii založenou na spolupráci: Demokratický a inkluzivní proces rozvoje musí zahrnovat všechny místní aktéry jako rovnocenné partnery, aby bylo možné dosáhnout přístupu *celý život – celý systém*.
- Je důležité pracovat s nevládními organizacemi a řadou různých subjektů (veřejných i soukromých), které v naší společnosti poskytují řadu důležitých služeb. Musíme s nimi pracovat zejména proto, aby se nám dařilo naplňovat komplexní životní potřeby lidí v komunitě.
- Je třeba navýšit a udržovat financování komunitních organizací poskytujících důležité služby, které veřejné organizace neposkytují.
- Je nutné se zaměřit na nerovnost, systematický rasismus a diskriminaci. Je třeba prostřednictvím konkrétních kroků zajistit, aby byly přednostně vyslyšeny potřeby a hlasy těch, kteří jsou utlačováni, marginalizováni a kteří jsou zranitelní, a aplikovat při tom principy rovnosti.

4.4 Změnit myšlení služeb v oblasti duševního zdraví, odborníků, organizací a komunit

Opatření:

- Je třeba podporovat jiné přesvědčení, a sice že lidé se mohou zotavit a objevit život plný naděje a smyslu, a to zejména u odborníků.
- Je třeba organizovat spolupráci mezi organizacemi založenou na učení a úzkém partnerství v rámci programu „Změnit myšlení, změnit praxi, změnit systém“.
- Spolupráce a společné poskytování služeb, společné utváření jejich podoby a společný rozvoj je vždy nejdůležitější.
- Je třeba si uvědomit, jak důležité je člověka vnímat jako protagonistu jeho vlastního života a zpochybňovat moc systému.
- Komunitní péče by měla být nabízena co nejbližší domovu a v prostředí, které daný člověk zná.
- Komunitní služby musí být nízkokapacitní, sledovatelné, odpovědné, přístupné, mobilní a flexibilní.
- Komunitní služby musí být dostupné 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a jejich multidisciplinární pracovníci musí rovněž poskytovat péči doma a nabízet odlehčovací lůžka jako alternativu k hospitalizaci. Cílem by mělo být postarat se o lidi se závažnými obtížemi.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

4.5 Posilovat způsoby, jak zajistit propojenost, zapojení, informovanost a podporu.

Opatření:

- Musíme dostat hlas klientů a jejich rodin do samotného středu rozhodování a zajistit, aby se jim dostávalo opravdových vztahů, důvěry a podpory.
- Je třeba shromažďovat, vyhodnocovat, propagovat a realizovat metody, které organizace a skupiny využívaly v průběhu pandemie, aby zachovaly a posílily propojenost.
- Je třeba nacházet způsoby, jak zlepšovat osobní sociální síť zapojením místních komunit a služeb v oblasti duševního zdraví.
- Podpora sociálních aktivit nevládních organizací, rodinných asociací, třetího sektoru, organizací občanské společnosti (jednotlivé domény přístupu k životu jako celku, např. umělecké vyjádření, cvičení a sport, účast v komunitě, politická gramotnost atd.).
- Při rozvoji zapojení digitálních technologií a přístupu k nim musí být v centru pozornosti člověk, jemuž je třeba digitální zkušenost usnadnit, vyřešit problémy s přístupem a respektovat osobní vlastnictví a využití těchto informací.
- I když je role technologií v řešení těchto problémů důležitá, musíme zajistit, aby byl zachován osobní přístup.

4.6 Lidská práva: Jednat v souladu s lidskými právy a základními svobodami: Postup zaměřený na eliminaci donucování

Opatření:

- Mezinárodní a vnitrostátní právní předpisy by měly být založeny na principech sociální inkluze a nevykloučovat lidi na základě jejich duševního zdraví nebo diagnózy.
- Je třeba zavést takovou kulturu, v níž budou lidská práva na prvním místě, v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD).
- Je třeba obhajovat alternativní přístupy ve všech situacích, kdy jsou používány donucovací praktiky.
- Je třeba omezit důraz na zamezení riziku.
- Je nutné se vyhýbat příkazům k nucené léčbě, zamčeným dveřím, izolaci a omezování.
- Musíme změnit postoje a využít přístupy založené na důkazech, které by umožnily omezit a eliminovat tyto způsoby ovládnutí.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

- Je třeba se poučit z důkazů a příkladů osvědčené praxe z celého světa, které jsou v souladu s lidskými právy, a vtělit tyto získané poznatky do našich politik a praxe.

4.7 Vzdělávání a školení: Rozvoj vzdělávání, školení, dalšího vzdělávání a rekvalifikace všech pracovníků v oblasti duševního zdraví, abychom mohli prohlubovat naše dovednosti a znalosti v oblasti zotavení, sociální inkluze a komunitního partnerství

Opatření:

- Musíme zapojit univerzity a vysoké školy a profesní organizace, aby zrevidovaly osnovy základního a dalšího vzdělávání tak, aby bylo možné vytvořit nové přístupy k učení založené na lidských právech a principu zotavení a objevování.
- Současné vzdělávací osnovy by se měly soustředit na duševní zdraví, pohodu a odolnost ve stejné míře jako na duševní onemocnění a klinické perspektivy.
- Musíme zajistit rekvalifikaci a programy profesního rozvoje pro všechny zdravotnické pracovníky zaměřené na to, jak změnit myšlení a praxi.
- Vzhledem k zásadní důležitosti zapojení záchranářů, pracovníků primární zdravotní péče, pracovníků v oblasti podpory a sociální podpory a komunitních pracovníků do péče o lidi s problémy v oblasti duševního zdraví, je třeba jim poskytovat školení a sdílet s nimi poznatky.
- Všechny odborníky v oblasti duševního zdraví je třeba proškolit v přístupu celý život – celý systém, dovednostech v oblasti rozvoje komunity a dialogu.
- Lidé s osobní zkušeností, léčitelé a peer pracovníci musí být službami informováni a musí mít přístup ke znalostem o systémech služeb v oblasti duševního zdraví, zákonech a politikách. Díky tomu budou moci ovlivňovat rozhodování a efektivněji působit v rámci své činnosti.
- Je naprosto klíčové budovat a udržovat vztahy založené na důvěře, což je třeba v rámci programů školení zdůrazňovat.

4.8 Svépomoc: Zajistit, aby existovalo povědomí o stávajících nástrojích svépomoci, v centru jejichž pozornosti stojí člověk, a aby k nim byl zaručen přístup; navýšit užívání psycho-educativních zdrojů; a budovat nové zdroje.

Opatření:

- Je třeba zajistit dostupnost stávajících materiálů, knih, aplikací a nástrojů, v centru jejichž pozornosti je člověk.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

- Je nutné vytvořit rejstřík toho, co je lokálně dostupné, a rozšířit jej k rukám organizací, skupin a jednotlivců.
- Je třeba nabízet místní příležitosti ke školení v užívání těchto nástrojů pro klienty, rodinné příslušníky a pracovníky v oblasti duševního zdraví.

4.9 Vzájemná podpora: Zavést a podporovat vzájemnou podporu pro klienty a pečovatele s cílem posílit pocit vzájemnosti, sdílení poznatků, odolnost, naději a pocit přináležitosti.

Opatření:

- Je třeba vytvářet skupiny vzájemné podpory, skupiny vedené peer pracovníky, svépomocné skupiny, komunitní fóra, shromáždění občanů, formální a neformální způsoby obhajování práv.
- Služby musí aktivně motivovat a podporovat (včetně finanční podpory) budování a udržování těchto skupin jakožto naprosto zásadních služeb.
- Je třeba školit a podporovat osoby budující skupiny a facilitátory spolupracující s důležitými partnery v rámci komunity.
- Je třeba posílit dostupnost peer podpory prostřednictvím školení peer pracovníků v oblasti přístupu zaměřených na život jako celek.
- Podpora rozvoje nových skupin.
- Je třeba v rámci služeb v oblasti duševního zdraví vytvořit výbory s účastí jednotlivých aktérů a členů komunit.
- Je třeba podporovat účast skupin vzájemné podpory na vytváření politik a rozvoji a poskytování služeb.

4.10 Deinstitutionalizace: Zavírat velké psychiatrické instituce na základě strategických a postupných plánů a zároveň zvyšovat dostupnost komplexních systémů komunitních služeb v oblasti duševního zdraví.

Opatření:

- Je třeba obnovit kampaň usilující o uzavření všech psychiatrických institucí pomocí všech forem sociálních sítí, webinářů, online konferencí, seminářů, tutoriálů a fór.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

- Je nutné sdílet naše poznatky získané z pandemie ohledně důležitosti a přínosů komplexního systému komunitních služeb v oblasti duševního zdraví s vládami, odbornými organizacemi, nevládními organizacemi, univerzitami, místními orgány.
- Je třeba pochopit, že instituce a velká pobytová zařízení jsou v průběhu pandemie vystavena velkým výzvám a organizace musí snížit svou závislost na těchto službách.
- Musíme se poučit od organizací, které tyto změny provedly, a šířit praktické poznatky o deinstitucionalizaci a přechodu na komunitní péči o duševní zdraví.
- Je třeba podporovat a poskytovat stávající provozní pokyny, pokud jde o přístupy a služby v oblasti komunitní péče o duševní zdraví.
- Musíme nabízet školení informující o příkladech, jak je možné budovat komunitní systémy péče o duševní zdraví a zavírat psychiatrické instituce.

4.11 Objevování a zotavení: Zvyšovat dostupnost a možnost výběru postupů zohledňujících koncept objevování a zotavení.

Opatření:

- Je třeba identifikovat a zpřístupňovat širokou škálu postupů zohledňujících koncept objevování a zotavení, příslušných nástrojů a terapií.
- Musíme zavádět a zapojovat postupy zohledňující koncept objevování do cesty klientů k zotavení a do každodenní praxe na všech úrovních poskytování služeb.
- Je třeba podporovat správné užívání léků na základě ověřených důkazů.
- Je nutné zvyšovat dostupnost alternativních terapií, které umožní, že soustavné užívání léků nebude vždy nutné.
- Je třeba se poučit z toho, jak se mnoha lidem podařilo úspěšně omezit užívání léků díky tomu, že si vytvořili alternativní strategie, jak situaci zvládat.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

4.12 Lidé s diagnostikovaným duševním onemocněním musí mít delší očekávanou délku dožití a na tuto problematiku je třeba se urgentně zaměřit

Opatření:

- Organizace v oblasti duševního zdraví se musí zaměřit na zvyšování očekávané délky života lidí s problémy v oblasti duševního zdraví.
- Musíme se zaměřit na sociální a ekonomické faktory, které narušují naši odolnost a naše fyzické a emocionální zdraví od narození až do stáří.
- Je třeba zajistit, aby byly široce užívány nástroje a pokyny založené na osvědčené praxi, které by umožnily zlepšovat tělesné zdraví lidí.
- Musíme lidem pomoci začít žít zdravě tak, že jim poskytneme poradenství a zdroje.
- Je třeba omezit škodlivé vedlejší účinky léčiv včetně přibývání na váze.

5. Procesy a metody

5.1 Dosažení konsenzu

Stále více se ukazuje, jak přínosné je jakožto mezinárodní organizace v oblasti duševního zdraví spolupracovat na pojmenovávání velkých problémů během pandemie a po ní a v rámci výzev k jejich řešení. Pracovali jsme společně a akční plán jsme schválili v rámci společné kampaně. Jsme přesvědčeni a doufáme, že takto budeme mít větší šanci ovlivňovat a přesvědčovat vlády, poskytovatele služeb v oblasti duševního zdraví a neziskové organizace, aby zaváděly náš Akční plán.

5.2 Budování partnerství

Nyní aktivně usilujeme o podporu všech organizací a institucí, které chtějí být součástí této kampaně za zásadní změnu.

V současné době vedeme diskuzi s následujícími organizacemi:

Světová zdravotnická organizace, Ženeva
Spolupracující centrum WHO v Terstu
Spolupracující centrum WHO v Lille, Francie
Spolupracující centrum WHO ve Veroně, Itálie
The Banyan Institute, Indie
Lisabonský institut pro globální duševní zdraví, Portugalsko

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

Nemocnice Walsh Trust, Nový Zéland
Evropská nadace pro asertivní terénní služby
Associação Brasileira de Saúde Mental
Asociación Argentina de Salud Mental
TCI Asia
Evropská federace rodin lidí s duševním onemocněním Human Rights Watch
Mezinárodní aliance zdravotně postižených

5.3 Zveřejnění a šíření prostřednictvím našich globálních a lokálních sítí

Organizace podílející se na této kampani mají celosvětové sítě čítající tisíce členů, díky čemuž má tato kampaň potenciál oslovit rozhodovací orgány, aktivisty, obhájce zájmů a veřejnost na národní i místní úrovni.

Spuštění této kampaně budou koordinovat koaliční partneři.

5.4 Jak je možné Akční plán využít

Cílem tohoto Akčního plánu je působit zároveň na mezinárodní, národní a lokální úrovni.

Jsme přesvědčeni o tom, že kroky, které podporují vůdčí osobnosti v oblasti duševního zdraví, národní organizace a jejich místní pobočky, poskytovatelé služeb v oblasti duševního zdraví, skupiny klientů a asociace rodinných příslušníků, mají mnohem větší šanci, že budou přijaty a budou efektivní.

Klademe velký důraz na vyhledávání a oceňování osvědčených postupů založených na lidských právech a souvisejících hodnotách. Na celém světě existuje řada příkladů, které je možné využít pro řešení *velkých problémů*, které jsme pojmenovali, a které ukazují, jak je k nim možné přistoupit.

Na celém světě je možné organizovat akce, které napomohou tomu, abychom lépe pochopili, jak je tento Akční plán možné zavádět v různých kontextech. To by mohlo významně pomoci zejména zemím, které prochází transformací služeb v oblasti duševního zdraví.

5.5 Soustavný rozvoj a podpora

Tato kampaň bude trvat deset let a my v jejím rámci chceme i nadále rozvíjet a posilovat tento Akční plán na základě vzájemně získaných poznatků. Oporu nám budou poskytovat sociální sítě a online platformy, kde budeme sdílet své zkušenosti a postupy na základě mezinárodních výměn a prostřednictvím akčních skupin zaměřených na vzájemné učení.

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

Projekt „Podpora zavedení multidisciplinárního přístupu k duševně nemocným“ reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0007038

6. Podpůrné argumenty a příspěvky

Toto je samostatný dokument, který je možné dále rozšiřovat. Víťame další příspěvky, které do něj budou zahrnuty.

7. Koaliční partneři: Odkazy a reference na užitečné, schválené a přijaté plány a rámce politik

Mezinárodní síť spolupracujících subjektů v oblasti duševního zdraví (IMHCN)

www.imhcn.org

Světová federace pro duševní zdraví (WFMH)

<https://wfmh.global>

Světová asociace pro psychosociální rehabilitaci (WAPR)

<http://www.wapr.org>

Organizace Mental Health Europe

<https://www.mhe-sme.org>

Síť evropských služeb pro komunitní péči o duševní zdraví (EUCOMS)

<https://eucoms.net>

Globální aliance podpůrných sítí v oblasti duševních chorob GAMIAN

<https://www.gamian.eu>

Institut pro monitoring lidských práv (HRMI)

<https://hrmi.lt/en/>

Italská společnost pro psychiatrickou epidemiologii (SIEP)

Společnost Transforming Australian Mental Health Service System

<https://tamhss.wordpress.com>

Materiál nevyjadřuje oficiální stanovisko Ministerstva zdravotnictví, ale představuje prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností a názorů odborníků v rámci systému péče o duševní zdraví.

